سیاه زخم (شاربن)

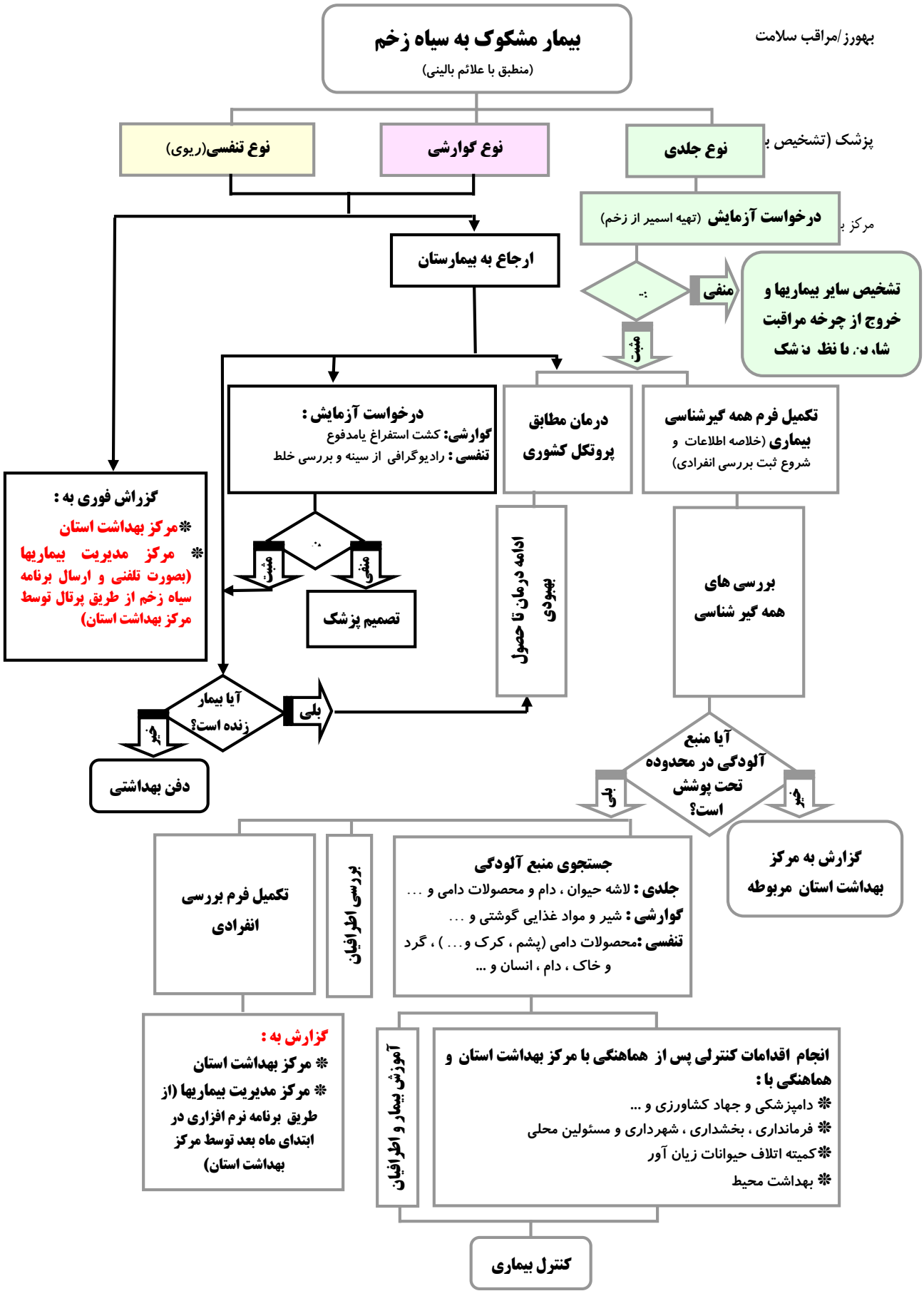

عامل بیماری: باکتری باسیلی شکلی به نام باسیلوس آنتراسیس

علائم بیماری در حیوان : بیماری در حیوانات به ۳ شکل (فوق حاد ، حاد ، تحت حاد و مزمن) دیده می شود.

اشکال بیماری در گروههای مختلف حیوانات:

- **در نشخوارکنندگان:** به شکل فوق حاد و حاد
- **در اسب ها** : به شکل حاد
- **در سگ ، گربه ، و خوک**: به شکل تحت حاد و مزمن

*** شکل فوق حاد :** غالباً علائم بیماری قبل از مرگ مورد توجه قرار نمی گیرد .

*** شکل حاد :** کولیت توأم با تب شدید ، افسردگی و طی ۹۶-۴۸ ساعت مرگ اتفاق می افتد (در صورت آلودگی از طریق گزش حشرات : تورم زیر جلدی توأم با درد و ادم موضع گزش و انتشار به قسمت های دیگر بدن)

*** شکل مزمن و تحت حاد :** باکتری معمولا در ناحیه ی حلقی دهانی و گلو موضع گیری می نماید و یا از طریق لوله ی گوارش گذشته و شکل روده ای بیماری را باعث می گردند.

علائم بیماری در انسان : بیماری در انسان به ۳ شکل اصلی (شاربن جلدی « سیاه زخم» ، تنفسی و روده ای) دیده می شود.

*** جلدی (سیاه زخم) : دوره ی کمون ۵-۳ روز ؛** جوش کورک مانند به همراه خارش ؛ تاول مملو از مایع ؛ ادم شدید در نسوج مجاور تاول ؛ تغییر رنگ مایع تاول به سیاه مایل به آبی؛ پاره شدن تاول و تشکیل اسکار (درد فقط تحت فشار) ؛ ۱۰ ٪ شفا و ۲۰٪ پیشرفت عفونت در غدد لنفاوی ناحیه و باکتریمی و توکسمی، و در صورت عدم درمان مرگ .

*** سیاه زخم تنفسی :**

۱. مرحله ی اول : عفونت قسمت بالای مجرای تنفس : علائمی مشابه آنفلوانزا (تب خفیف ، بی قراری ، درد عضلانی و سرفه)

۲. مرحله ی دوم : شروع ناگهانی ، تنگی نفس ، عرق شدید و سیانوز ، افزایش درجه حرارت و کاهش آن بدنبال شوک ، افزایش شدت ضربان نبض و تعداد تنفس، پهن شدن مدیاستن در رادیوگرافی (مدیاستینیت هموراژیک) ؛ در صورت عارضه ی مننژی : اختلالات جهت یابی و تشخیص موقعیت و اغما ؛ در تقریبا ۱۰۰٪ موارد مرگ طی ۲۴ ساعت بعد از شروع علائم حتی با درمان اتفاق می افتد.

*** شاربن روده ای : دوره ی کمون ۵-۳ روز ؛** تهوع ، استفراغ ، بی اشتهایی و تب با درد شکم و گاهی اوقات اسهال خونی ، سپس توکسمی عمومی ، شوک ، سیانوز و مرگ

نکته : مننژیت و سپتی سمی ممکن است از عوارض هر ۳ شکل بیماری باشد

درمان

اکثر آنتی بیوتیک ها (پنی سیلین ، کلرامفنیکل ، تتراسیکلین و ...) مؤثر می باشد ؛

پنی سیلین پروکائینه : به طور متوسط ۶۰۰ هزار واحد، هر ۱۲ ساعت به صورت عضلانی، به مدت ۲ روز ؛
پنی سیلین کریستال : در اشکال شدید ریوی و گوارشی و منتژه ؛ به صورت وریدی ، ۳ – ۱/۵ میلیون واحد ، هر ۳ ساعت ؛
با بهبودی در روزهای بعد تزریق عضلانی